

Η φωνή των Millennials

Με το δεύτερο
μυθιστόρημά της,
«Κανονικοί άνθρωποι»,
η 29χρονη Ιρλανδή
συγγραφέας
Σάλι Ρούνεϊ ακτινογραφεί
τις διαπροσωπικές
σχέσεις της γενιάς της
και γίνεται εμπορικό
φαινόμενο

σ. 5

Λογοτεχνία

Οι «Κανονικοί άνθρωποι» είναι το δεύτερο μυθιστόρημα της νεαρής ιρλανδής συγγραφέως **Σάλι Ρούνεϊ** που έχει χαρακτηριστεί ανατόμος των διαπροσωπικών σχέσεων της γενιάς των **Millennials**

Η ιδιόζουσα χημεία μιας σχέσης

ΤΟΥ ΓΡΗΓΟΡΗ ΜΠΕΚΟΥ

Ας ξεκινήσουμε με έναν χαρακτηριστικό διάλογο ανάμεσα σε μια καλή μητέρα και τον μπερδεμένο γιο της: «*Πότε λοιπόν χωρίσατε εσείς οι δυο;*» ρωτάει εκείνη. «*Ποτέ δεν ήμασταν μαζί*» απαντά εκείνος. «*Βγαίνατε όμως, έτσι νόμιζα*» συνεχίζει εκείνη. «*Στο χαλαρό*» εξηγεί εκείνος. «*Εσείς οι νέοι σήμερα... Οι σχέσεις που κάνετε μου είναι σχεδόν ακατανόητες*» σχολιάζει η Λορέιν, την οποία ωστόσο δεν την έχουν πάρει και τα χρόνια, δεν έχει καν σαρανταρίσει η γυναίκα. Αλλά προσπαθώντας να κατανοήσει τι είδους σχέση έχουν αναπτύξει οι δυο τους, ο Κόνελ Ουόλντρον και η Μαριάν Σέρινταν, προβληματίζεται και η ίδια. Επειδή αυτά τα παιδιά, καταπώς λέμε, μαζί δεν κάνουν και χώρια δεν μπορούν. Η φράση αυτή συνοψίζει με ακρίβεια τη συμπληρωματική αφήγηση που θα μας απασχολήσει σε τούτο το κείμενο.

Ρευστός έρωτας

Βρισκόμαστε, εν προκειμένω, περίπου στη μέση του πολυβραβευμένου βιβλίου *Κανονικοί άνθρωποι* της Σάλι Ρούνεϊ. Πρόκειται για ένα κλασικό love story με αγόρι και κορίτσι και τις προβλεπόμενες δυσκολίες ανάμεσά τους. Διαδραματίζεται στην Ιρλανδία (σε μια επαρχιακή κομμάπολη στα δυτικά της χώρας και στο Δουβλίνο, την πρωτεύουσα) μεταξύ 2011 και 2015. Αποτελεί, παρά-

λληλα, την ιστορία μιας διπλής ενηλικίωσης, μιας συνδιαμόρφωσης τρόπων τινά, που προκύπτει από την περίπλοκη αλληλεπίδραση (σεξουαλική, συναισθηματική, διανοητική) την οποία παρακολουθούμε να εξελίσσεται μέσα στη συνθήκη ενός φαινομενικά αταίριαστου ζευγαριού. Εδώ συμβαίνει το εξής: ό,τι δεν ορίζεται (μεταξύ φιλίας, σεξ, έρωτα και αγάπης) όχι μόνο πολλαπλασιάζεται ανάμεσα στα δύο μέρη την ένταση (θετική ή αρνητική) αλλά και τα καθιστά εξαρτώμενα από το είδος της οικειότητας που τα δένει. Ο Κόνελ και η Μαριάν τα φτιάχνουν, τα χαλάνε, τα ξαναφτιάχνουν και τα ξαναχαλάνε. Απαράλλαχτο το μοτίβο. Οι πρόσκαιροι σύντροφοι τους οποίους εν τω μεταξύ βρίσκουν και οι δύο δεν είναι παρά διαφορετικές στάσεις (ασήμαντες κι ανούσιες) σε μια κοινή (ακαταμάχητη) πορεία. Ο αναγνώστης πρέπει να φτάσει στις τελευταίες σελίδες του βιβλίου για να εντοπίσει τη λέξη «χημεία».

Τι είναι, λοιπόν, οι *Κανονικοί άνθρωποι*; Η δραματοποίηση αυτής της χημείας, αυτής της ιδιόζουσας χημείας ανάμεσα στην «προβληματική» Μαριάν και τον «συνεσταλμένο» Κόνελ. Η μοναξιά που νιώθουν ακυρώνεται μονάχα από την ξεχωριστή επαφή τους, η οποία γίνεται αρκούτως αντιληπτή από το πρώτο κιόλας κεφάλαιο του μυθιστορήματος, σε μια αμύχνη σκηνή κατά την οποία ο Κόνελ εμφανίζεται στο σπίτι της Μαριάν για να πάρει με το αυτοκίνητο τη μητέρα του, τη Λορέιν, η οποία εργάζεται εκεί, στην έπαυλη δηλαδή, ως καθαρίστρια. Οι έννοιες της κοινωνικής τάξης και της ντροπής, επομένως, καθιστούν την εν λόγω χη-

μεία (αυτό το κυριολεκτικά μοναδικό σύμπλεγμα, σωματικό και πνευματικό, που δημιουργούν δύο άνθρωποι μεταξύ τους) ακόμη πιο σύνθετη. Όχι όμως εξαιτίας κάποιας αδυσώπητης και στεγανής ταξικής πραγματικότητας, αλλά λόγω των προκαταλήψεων και των παρεξηγήσεων που θολώνουν τη ρευστή φύση αυτής της σχέσης. Εντάξει, η Σάλι Ρούνεϊ αυτοπροσδιορίζεται μεν ως «μαρξίστρια» αλλά στα βιβλία της δεν την πολυαπασχολούν αυτά τα ζητήματα (οι αναφορές στην οικονομική κρίση είναι εδώ τόσο υποτυπώδεις και φευγαλέες που και να απουσίαζαν τελείως δεν θα άλλαζε κάτι). Αλλωστε, όπως έχει δηλώσει και η ίδια, η μυθοπλασία εν γένει δεν έχει πολιτικά αποτελέσματα σήμερα (sic), στον καιρό της εμπορευματοποιημένης κουλτούρας (sic).

Φαινόμενα και ποιότητες

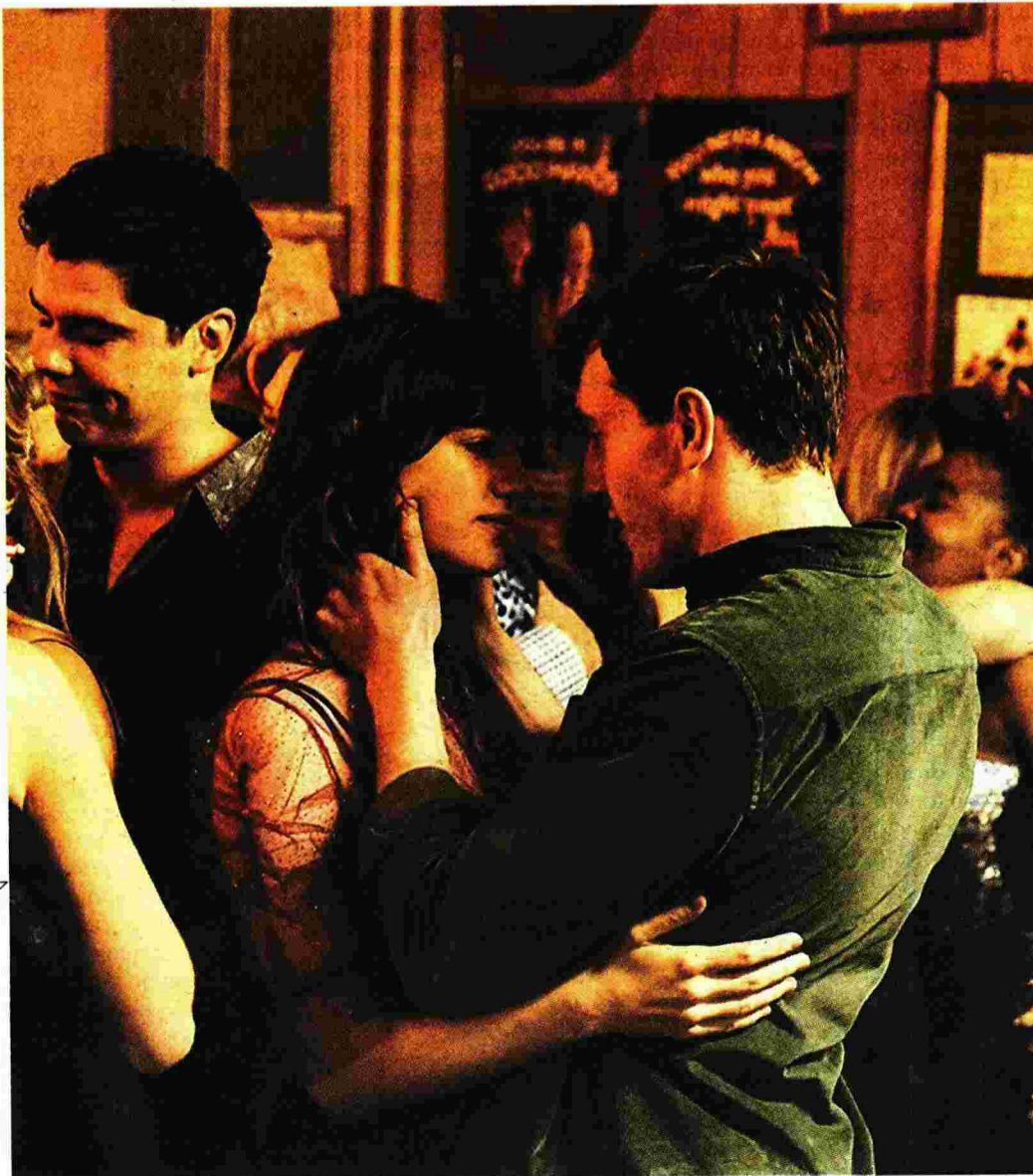
Αν πάντως κάτι οφείλουμε να αναγνωρίσουμε στη Σάλι Ρούνεϊ είναι η ικανότητά της να εκθέτει πόσο ρηχός είναι ο κυνισμός και πόσο εύθραυστος ο εγωκεντρισμός της γενιάς την οποία, όπως λένε, ακτινογραφεί. Η 29χρονη ιρλανδή συγγραφέας εμφανίστηκε στα γράμματα το 2017 με το πρώτο της έργο *Συζητήσεις με φίλους* και έκτοτε η περίπτωση της έχει συζητηθεί πάρα πολύ. Οι γενναιόδωρες κριτικές, τόσο από καταξιωμένους λογοτέχνες όσο και από έγκριτα μέσα ενημέρωσης, καθώς και οι αξιοσημείωτες πωλήσεις τη συνοδεύουν, αυτό είναι αναμφισβήτητο, η επιτυχία της είναι δεδομένη. Στο αμερικανικό περιοδικό «New Yorker» γράφτηκε μάλιστα ότι «*η Ρούνεϊ είναι η πρώτη σπουδαία μυθιστοριογράφος της γενιάς των Millennials χάρη στις ιστορίες αγάπης στα χρόνια του ύστερου καπιταλισμού*», ενώ ο βρετανικός «Guardian» συμπεριέλαβε τους *Κανονικούς ανθρώπους*, αυτό το δεύτερο μυθιστόρημά της, στα «*100 καλύτερα βιβλία του 21ου αιώνα*». Ασφαλώς ο αιώνας που διανύουμε μόλις άρχισε, οπότε πιθανώς και να μη ζήσουμε όλοι αρκετά ώστε να δούμε κατά πόσον θα αποδειχθούν ανθεκτικά τα βιβλία της Σάλι Ρούνεϊ, πλην όμως, οφείλουμε να έχουμε κατά νου – χωρίς βεβαίως να υποτιμούμε το ταλέντο της νεαρής συγγραφέως, και χωρίς να ακυρώνουμε συνολικά αυτό στο οποίο επιδίδεται – ότι η ενθουσιώδης αμετροέπεια του κόσμου της κυρίαρχης αγγλόφωνης αγοράς (σεσημασμένο φαινόμενο, ενίοτε ενοχλητικό) δεν ανταποκρίνεται πάντοτε στις υψηλές προσδοκίες που η ίδια καλλιέργει. Παραδείγματα τέτοιων συγγραφέων υπάρχουν άπειρα και σχετικά πρόσφατα, αλλά δεν είναι της παρούσης, κυρίως γιατί κανένας πλέον δεν ασχολείται μαζί τους. Το κρίσιμο πάντοτε είναι να βλέπουμε (ο καθένας με τα δικά του λογοτεχνικά εφόδια, ασφαλώς) τις πραγματικές διαστάσεις (αισθητικές, προφανώς) ενός βιβλίου σε μια περίοδο εκτεταμένης ισοπέδωσης των ποιοτικών διαβαθμίσεων στην πολύπαθη τέχνη του λόγου. Με άλλα λόγια, μπορούμε όλοι να διαβάζουμε τη Σάλι Ρούνεϊ, με περισσότερο ή λιγότερο ενδιαφέρον, να αποδεχόμαστε επίσης ότι αποτυπώνει με κάποια φρεσκάδα την αβεβαιότητα και την αμφιθυμία των νέων ανθρώπων της εποχής μας, σε διαπροσωπικό επίπεδο κατά κανόνα, αλλά, παράλληλα, να μην υποκύπτουμε και αμαχητί στις υπερβολές. Μέτρον άριστον, κοντολογίς. Πρέπει ωστόσο, σε κάθε περίπτωση, να μην ξεχνάμε, αν όντως μας ενδιαφέρει ακόμη αυτό, ότι η λογοτεχνία είναι πρωτίτως το ύφος, όχι ένα παχυλό (ή, έστω, διανθισμένο) σενάριο το οποίο συντονίζεται πανεύκολα με τις συμβάσεις (και την «πιστότητα») μιας μεταφοράς στην οποιαδήποτε οθόνη, είτε μικρή είναι αυτή είτε μεγάλη. Η ομώνυμη σειρά *Κανονικοί άνθρωποι* που προβλήθηκε νωρίτερα εφέτος (μια συμπαραγωγή BBC Three και Hulu) είναι, ομολογουμένως, αξιόλογη. Το θέμα όμως είναι το εξής: κάποιος που την έχει ήδη παρακολουθήσει χωρίς να έχει διαβάσει το μυθιστόρημα, θα πάρει κάτι παραπάνω αν το επιχειρήσει αμέσως μετά; Αμφίβολο, μάλλον. Οι λογοτεχνικές εξάρσεις και οι ζωηρές παρατηρήσεις είναι σποράδην υπαρκτές, αλλά όχι αρκετές. Προσώρας, τουλάχιστον.

Η 29χρονη ιρλανδή συγγραφέας εμφανίστηκε στα γράμματα το 2017 με το πρώτο της έργο «Συζητήσεις με φίλους» και έκτοτε η περίπτωση της έχει συζητηθεί πάρα πολύ

ΣΑΛΛΥ ΡΟΥΝΕΪ
Κανονικοί άνθρωποι

Μετάφραση
Μαρία Φακίνου
Εκδόσεις Πατάκη,
2020,
σελ. 352,
τιμή 16,60 ευρώ

Η Ντέιζι Εντγκαρ-Τζόουνς ως Μάριαν και ο Πολ Μέσκαλ ως Κόνελ από την τηλεοπτική μεταφορά του μυθιστορήματος «Κανονικοί άνθρωποι» (Hulu, 2020)

